

Η Εξελικτική/Αναπτυξιακή
Ψυχολογία στην Ελλάδα:
Προκλήσεις, πρόοδοι, προοπτικές

Ηλίας Γ. Μπεζεβέγκης
Ομότιμος Καθηγητής Εξελικτικής Ψυχολογίας
Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών

5^ο Πανελλήνιο Συνέδριο Αναπτυξιακής Ψυχολογίας
20-23 Οκτωβρίου 2016, Βόλος

- Ιστορικά – Οργανωτικά
- Προφίλ των μελών του κλάδου
- Η έρευνα στον χώρο
- Διάχυση της παραγόμενης γνώσης
- Συμπεράσματα: Πρόοδοι, προοπτικές, προκλήσεις

ΙΣΤΟΡΙΚΑ – ΟΡΓΑΝΩΤΙΚΑ

→ Δεκαετία '70

- “Νησίδες” ψυχολογίας
- Μεμονωμένες περιπτώσεις
- Μικρή, “κεκαλυμμένη” παρουσία της Ψυχολογίας,
ακόμη περισσότερο της Εξελικτικής Ψυχολογίας
 - Έδρες Φιλοσοφίας
 - Παιδαγωγικές Ακαδημίες

ΙΣΤΟΡΙΚΑ ...

→ Δεκαετία '80

- Συστηματική εμφάνιση της Ψυχολογίας και, ειδικότερα, της Εξελικτικής Ψυχολογίας
- Απονομή διδακτορικών στην Ψυχολογία και στην Εξελικτική Ψυχολογία, με προέλευση το εξωτερικό, αλλά και την Ελλάδα

ΙΣΤΟΡΙΚΑ ...

→ Δεκαετία '80: Ορόσημα

- Ίδρυση και λειτουργία των Παιδαγωγικών Τμημάτων (1984)
- Ίδρυση (1984) και λειτουργία (1987) του Τμήματος Ψυχολογίας Κρήτης
- Μετεξέλιξη των Φιλοσοφικών Τμημάτων Φιλοσοφικών Σχολών σε Τμήματα Φιλοσοφίας, Παιδαγωγικών και Ψυχολογίας (1984) (Τομείς Ψυχολογίας)

ΙΣΤΟΡΙΚΑ ...

→ Δεκαετία '90

- Ισχυρότερη θεσμική παρουσία της Ψυχολογίας και, συνακόλουθα, της Εξελικτικής Ψυχολογίας στη χώρα μας, σε πανεπιστημιακό επίπεδο

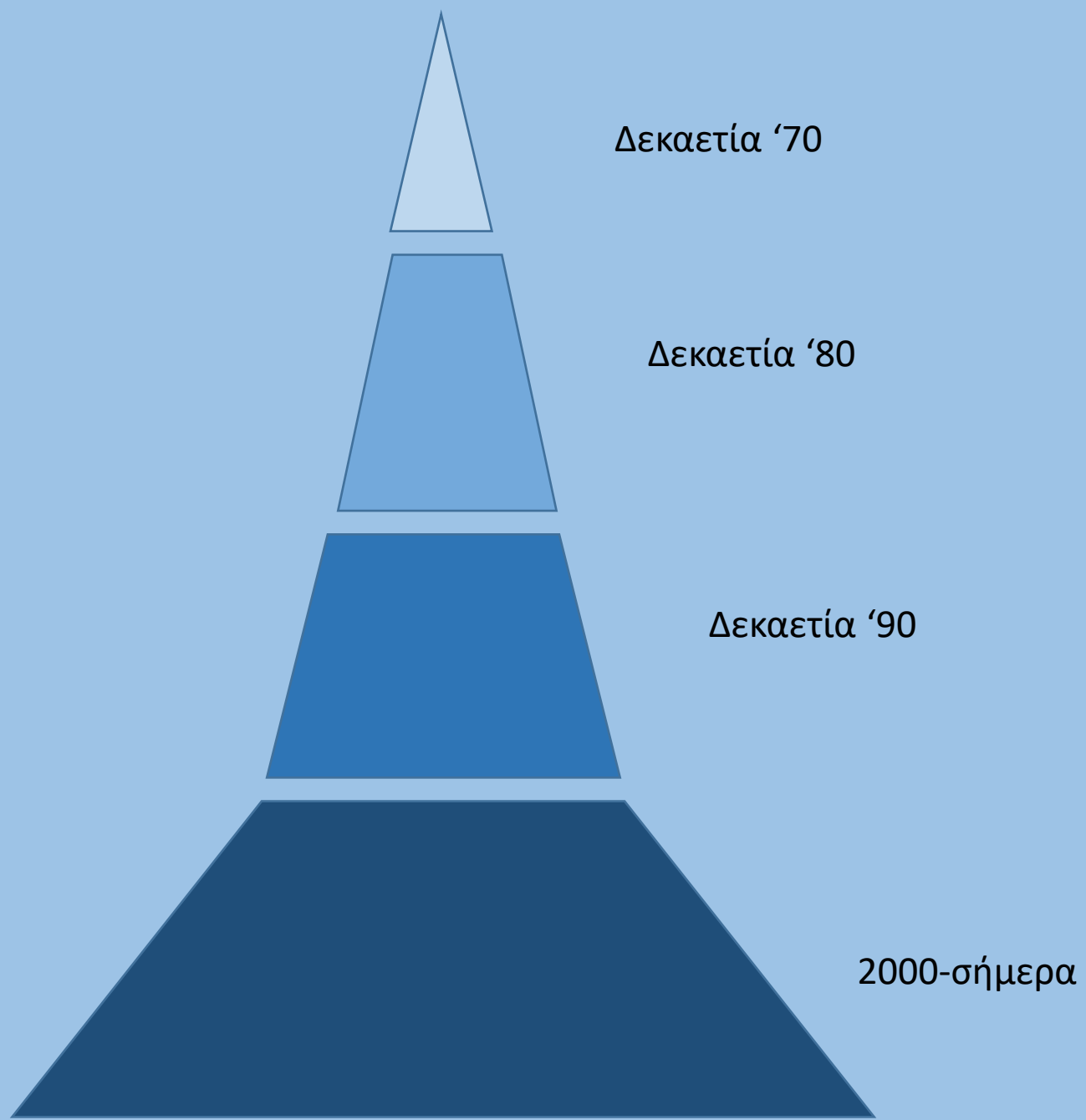
* Ορόσημα

- Ίδρυση ΕΛΨΕ (1990-91)
- Ίδρυση και λειτουργία Τμημάτων Ψυχολογίας (1993) στην Αθήνα (ΕΚΠΑ - Πρόγραμμα Ψυχολογίας), στο Πάντειο Πανεπιστήμιο και στη Θεσσαλονίκη

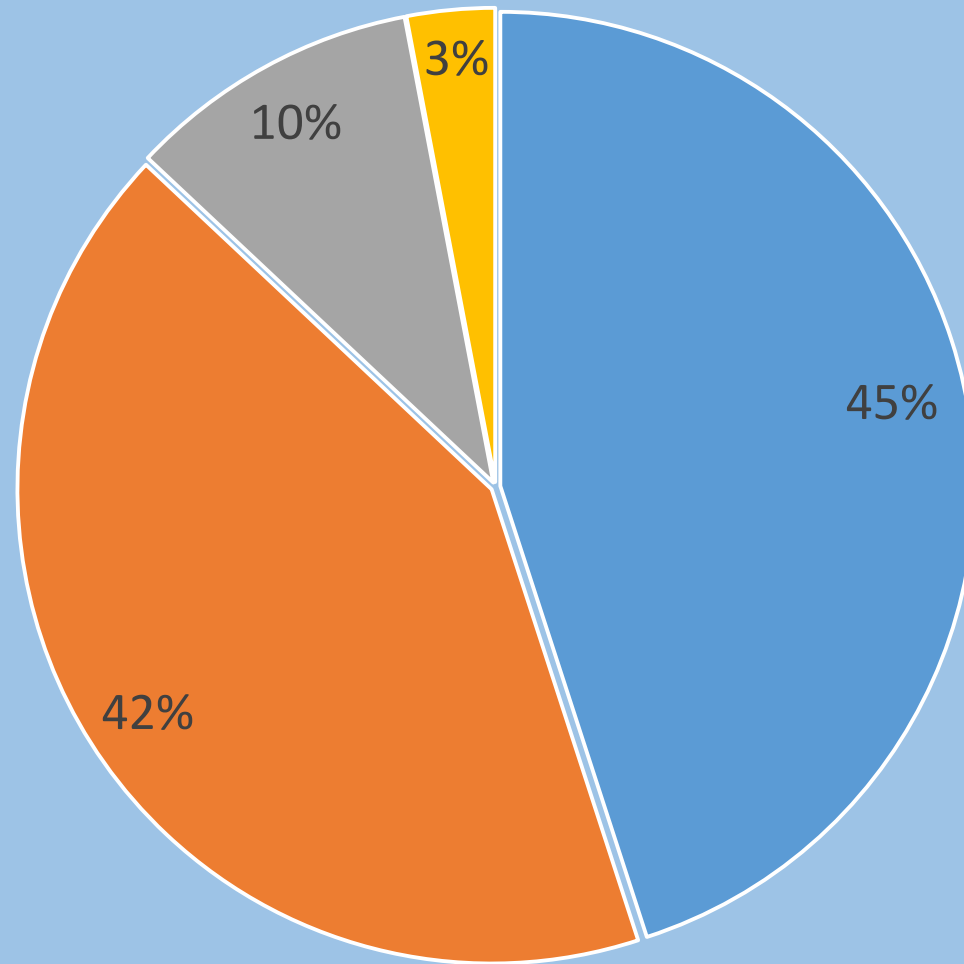
ΙΣΤΟΡΙΚΑ ...

→ Δεκαετία '90 ... μέχρι σήμερα

- Ζητούμενο, πλέον, η θεσμική επιβεβαίωση της ταυτότητας του ψυχολόγου (πτυχία Ψυχολογίας από το 1991-92) και έμφαση στην ανάγκη για αναγνώριση Κλάδων στην Ψυχολογία
- 1999: Λειτουργία Κλάδων στην ΕΛΨΕ (ανεπίσημη)
- 2008: Επίσημη αναγνώριση Κλάδων
- 2015: Μετονομασία του Κλάδου σε Αναπτυξιακή Ψυχολογία

ΠΡΟΦΙΛ ΤΩΝ ΜΕΛΩΝ ΤΟΥ ΚΛΑΔΟΥ

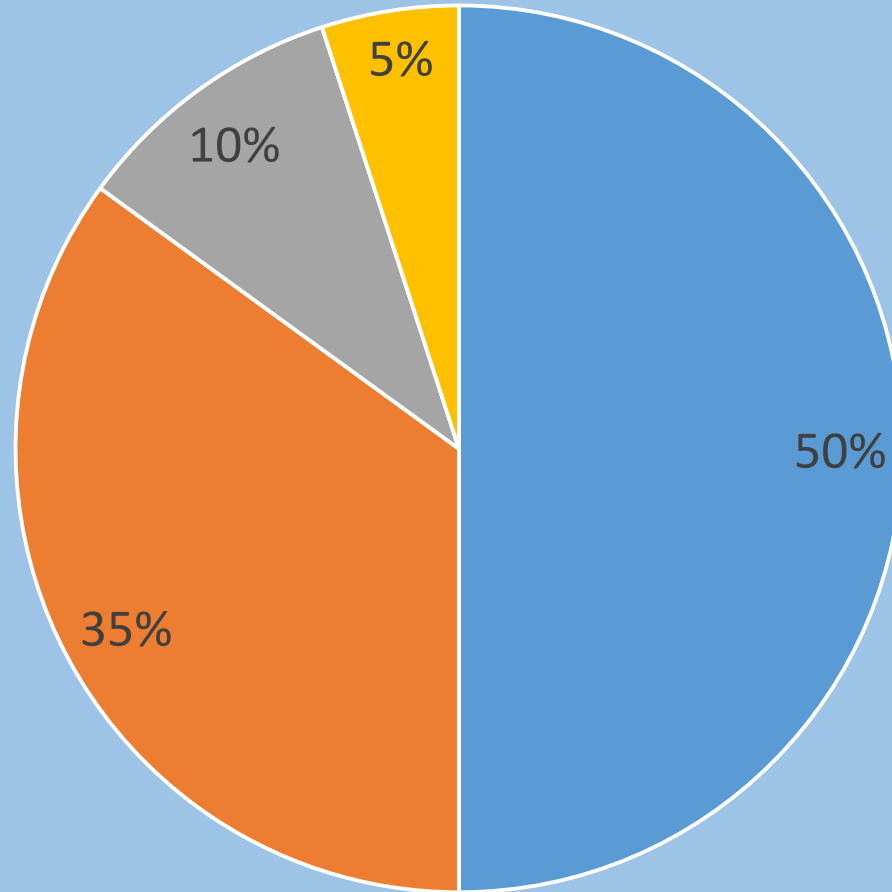
□ Τμήματα Ψυχολογίας

□ Τμήματα ΦΠΨ και ΦΚΣ

□ Παιδαγωγικά Τμήματα

□ Ιατρική, Τμήμα Εκπαιδευτικής Πολιτικής, Ανοικτό Πανεπιστήμιο

Είναι κάτοχοι διδακτορικού
από:

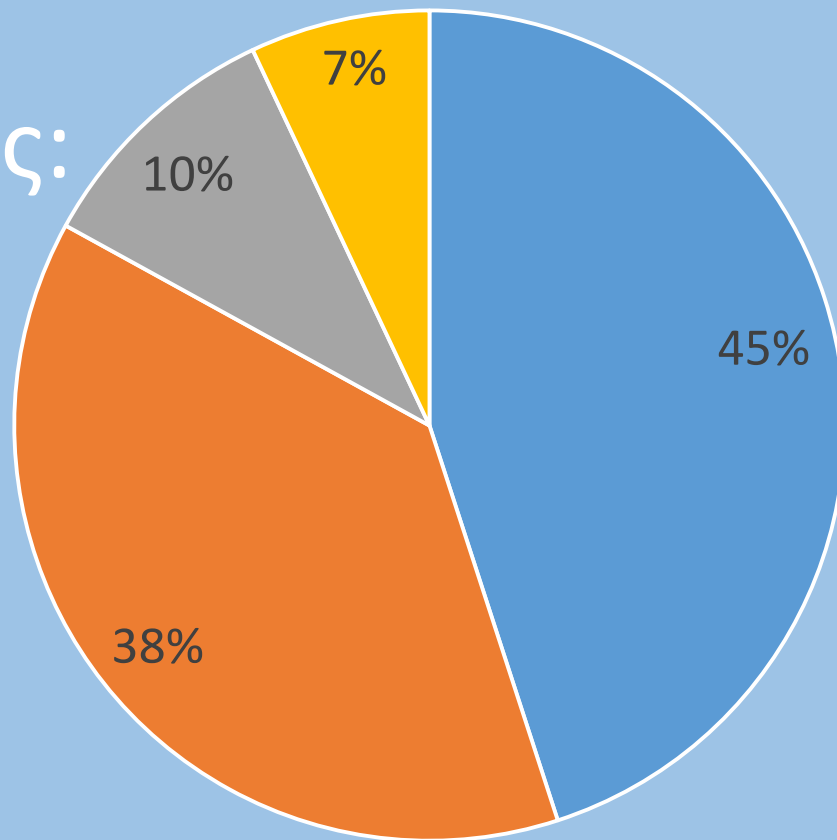
■ Αγγλία, Αμερική ■ Ελλάδα ■ Γαλλία ■ Άλλες χώρες

Η ΕΡΕΥΝΑ ΣΤΟΝ ΧΩΡΟ

Η Εξελικτική Ψυχολογία, ως ο ευρύτερος κλάδος της ψυχολογικής επιστήμης, καλύπτει **όλες** τις πλευρές της ανθρώπινης συμπεριφοράς:

- Γνωστική / Νοητική / Γλωσσική
- Συναισθηματική / Ψυχοκοινωνική
- Αποκλίσεις στην Ανάπτυξη
- Βιοσωματική / Αισθητηριακή

Θεματικές περιοχές:

- Γνωστική Ανάπτυξη
- Συναισθηματική και Ψυχοκοινωνική Ανάπτυξη
- Αποκλίσεις στην Ανάπτυξη
- Άλλα αντικείμενα

Η ΕΡΕΥΝΑ ...

→ Θεματικές Περιοχές

- **Γνωστική Ανάπτυξη / Παράγοντες / Προβλήματα (45%)**
 - Γνωστικές λειτουργίες
 - Νους / Νοημοσύνη / Σκέψη
 - Γλωσσική ανάπτυξη
 - Κίνητρα / Μάθηση
 - Μαθησιακές δυσκολίες

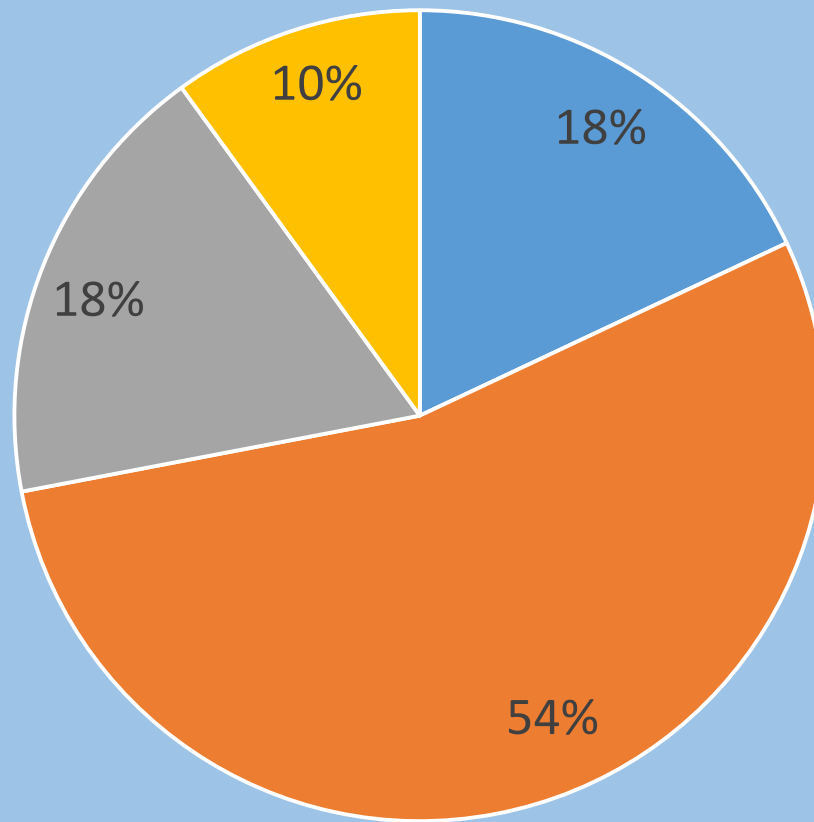
Θεματικές Περιοχές ...

- **Συναισθηματική και Ψυχοκοινωνική Ανάπτυξη (38%)**
 - Θέματα οικογένειας
 - Διαμόρφωση εφηβικής ταυτότητας
 - Ανθεκτικότητα
 - Ανάπτυξη διδύμων
 - Συναισθηματική νοημοσύνη
 - Προσωπικότητα
 - Κίνητρα
 - Δυσκολίες προσαρμογής στο σχολείο

Θεματικές Περιοχές ...

- **Αποκλίσεις στην Ανάπτυξη (10%)**
 - Αυτισμός
 - Στρατηγικές coping και ψυχική υγεία παιδιού / εφήβου
 - Άτομα με αναπηρία
 - ΔΕΠ-Υ
* * *
 - Αναδυόμενη Ενηλικίωση
 - Θετική Ψυχολογία

Ηλικιακές ομάδες συμμετεχόντων:

- Βρεφική ηλικία
- Προσχολική και Σχολική ηλικία
- Εφηβική
- Νεανική/Αναδυόμενη Ενηλικίωση

***Ενήλικες μόνον ως Γονείς / Εκπαιδευτικοί**

Η ΕΡΕΥΝΑ ...

- **Θεωρητική/Βασική ή Εφαρμοσμένη;**
- **Συνέπεια/Συνέχεια στην έρευνα ενός γνωστικού αντικειμένου;**
 - Προγραμματική έρευνα
 - Διεύρυνση/Εμπλουτισμός αντικειμένου
 - Εφαρμογές ήδη αποκτηθείσας γνώσης
 - Διαχρονική έρευνα

Η ΕΡΕΥΝΑ ...

→ Ψυχοτεχνικά εργαλεία

- Κατασκευή - Χρήση ετοιμών εργαλείων
- Τεστς /Δοκιμασίες - Ερωτηματολόγια
 - 60% Έχουν κατασκευάσει **ελληνικά** και χρησιμοποιούν και **ξενόγλωσσα** εργαλεία
 - 33% Χρησιμοποιούν μόνο **ξενόγλωσσα** εργαλεία
 - 7 % Έχουν κατασκευάσει και χρησιμοποιούν **ελληνικά** εργαλεία

Ψυχοτεχνικά εργαλεία...

- Κρισιμότητα ύπαρξης έγκυρων και αξιόπιστων ψυχοτεχνικών μέσων
- Προσαρμογή ξένων ψυχοτεχνικών μέσων
 - Σημασία πολιτισμικού πλαισίου
 - Υπολογισμός και σύγκριση με τυπικές τιμές (νόρμες)

Η ΕΡΕΥΝΑ ...

→ Συνεργασίες

Χώρες προέλευσης συνεργατών

Αγγλία	Ηνωμένες Πολιτείες	Ισπανία
Γερμανία		Σουηδία
Ολλανδία		Βέλγιο
Κύπρος		Ελβετία
Φινλανδία		Ισραήλ
Γαλλία		Καναδάς
		Αυστραλία

Γειτονικές χώρες;

**Διατμηματική/Διαπα-
νεπιστημιακή
συνεργασία;**

ΔΙΑΧΥΣΗ ΤΗΣ ΓΝΩΣΗΣ

→ Διδασκαλία

- Ο προσφορότερος/άμεσος τρόπος διάχυσης της γνώσης
 - Προπτυχιακό επίπεδο
 - Μεταπτυχιακό επίπεδο
- Μακρύς κατάλογος μαθημάτων
 - Γενικής φύσεως
 - Ειδικά θέματα

Διδασκαλία ...

- 25% διδάσκουν αποκλειστικά μαθήματα του αντικειμένου
- 75% διδάσκουν επιπλέον μαθήματα άλλων κλάδων
 - Κάλυψη κενών προσωπικού
 - Γνωστικό αντικείμενο
- Διδασκόμενη ύλη
 - Εγχειρίδια και άρθρα

ΔΙΑΧΥΣΗ ΤΗΣ ΓΝΩΣΗΣ ...

—→ Γραπτή διάχυση / ανακοίνωση

- Βιβλία/Τόμοι (συγγραφή)
- Επιμέλεια έκδοσης τόμων
- Άρθρα σε περιοδικά

- Τα βιβλία είναι κυρίως ειδικού αντικειμένου και απευθύνονται σε ειδικά ακροατήρια
 - Φοιτητές
 - Άλλοι επαγγελματίες

Γραπτή διάχυση/ανακοίνωση ...

- Επιμέλεια εγχειριδίων, κατά κανόνα ξενόγλωσσων
- Σχολικά βιβλία
- Συμμετοχή, με κεφάλαια, σε συλλογικούς τόμους
 - Πρακτικά Συνεδρίων
 - Επετηρίδες

* Πόσο γνωστά γίνονται;

ΔΙΑΧΥΣΗ ΤΗΣ ΓΝΩΣΗΣ ...

—→ Άρθρα σε περιοδικά

- Ελληνικά

- Περί τους 20 τίτλους περιοδικών
- Σύστημα κρίσης/αποδοχής;

- * Περιοδικά ειδικού περιεχομένου

- * Παιδαγωγικά περιοδικά

- * Ψυχολογικά περιοδικά

Άρθρα σε περιοδικά ...

- Ξενόγλωσσα περιοδικά
 - Περί τους 75 τίτλους
 - Ποικιλία στο επιστημονικό επίπεδο
 - Ειδικά περιοδικά

→ Συνέδρια

- Η συμμετοχή των μελών του Κλάδου σε συνέδρια, τόσο στην Ελλάδα όσο και στο εξωτερικό, είναι παραπάνω από ικανοποιητική
- Συμμετοχή σε ειδικά συνέδρια
- Συμμετοχή σε συνέδρια άλλων κλάδων (στην Ελλάδα, κυρίως)

* Η συμμετοχή αυτή δεν φαίνεται να οδηγεί σε συνεργασίες, κυρίως στη χώρα μας

ΔΙΑΧΥΣΗ ΤΗΣ ΓΝΩΣΗΣ ...

—→ Άλλες επιστημονικές δραστηριότητες

- Χώρες εξωτερικού

- Προσκεκλημένοι ομιλητές σε:
 - Ειδικές επιστημονικές εκδηλώσεις
 - Ομοταγή Ιδρύματα
 - Διαλέξεις/μαθήματα
- Κρίση άρθρων για περιοδικά

Άλλες επιστημονικές δραστηριότητες ...

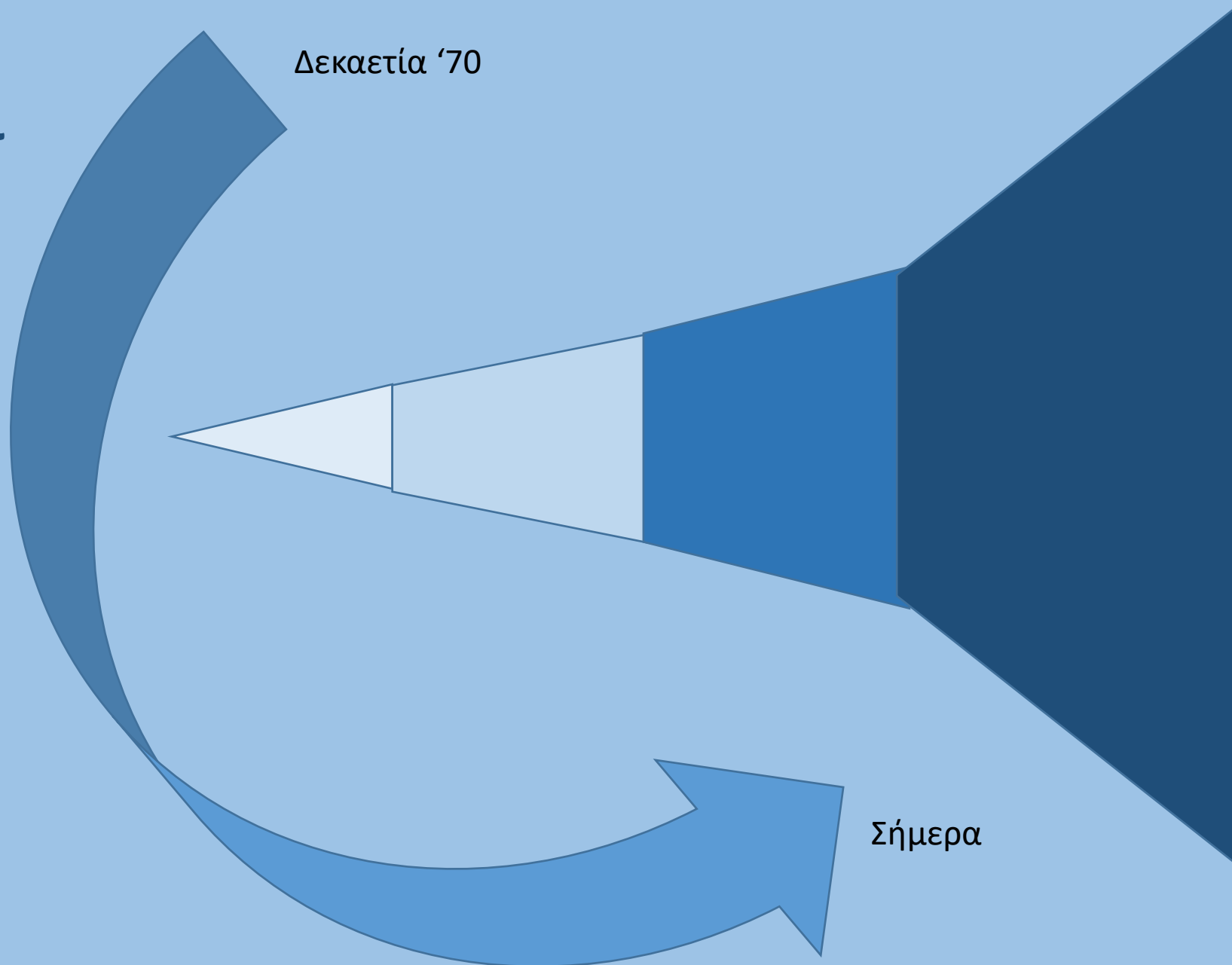
- **Ελλάδα**

- Προσκεκλημένοι ομιλητές σε:
 - Άλλα Πανεπιστημιακά Τμήματα
 - Άλλες Εταιρείες
- Κρίση άρθρων για περιοδικά
- Επιμόρφωση γονέων και εκπαιδευτικών
 - Τοπικοί φορείς
 - Επαγγελματικές ενώσεις

ΠΡΟΟΔΟΙ, ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ, ΠΡΟΚΛΗΣΕΙΣ

Πρόοδοι

Δεκαετία '70

→ Προοπτικές

- Ευοίωνες, παρά τις αντίξοες κοινωνικο-οικονομικές συνθήκες
- Ευκαιρία για επιστημονική – προσωπική ανάπτυξη
 - Ειδικά χαρακτηριστικά ιστορικής περιόδου
- ✓ Οικονομική δυσπραγία
- ✓ Κοινωνικές – πολιτισμικές αναταράξεις
- ✓ Μετακινήσεις πληθυσμών προς και από τη χώρα

→ Προκλήσεις

- Μετά την επιτυχή αντιμετώπιση των πρώτων προκλήσεων, η Αναπτυξιακή Ψυχολογία καλείται να ανταποκριθεί σε μερικές ακόμη προκλήσεις με τη:
 - Συμπλήρωση κενών-ελλείψεων
 - Διεύρυνση της ταυτότητάς της

Συμπλήρωση κενών-ελλείψεων με:

- Μελέτη περισσότερων γνωστικών αντικειμένων και ηλικιακών περιόδων
 - Διά βίου ανάπτυξη
 - Αποκλίσεις στην ανάπτυξη
 - Προγεννητική / Περιγεννητική περίοδος

Συμπλήρωση κενών-ελλείψεων με:

- Διεύρυνση-εμπλουτισμό σε:

Μεθόδους

- Διαχρονικές μελέτες
- Ποιοτικά δεδομένα

Συνεργασίες (κυρίως, εντός της χώρας)

- Διατμηματικές και διεπιστημονικές ομάδες έρευνας

Διεύρυνση της ταυτότητάς μας

- Βελτίωση της **αναγνωρισιμότητας**
- Αύξηση δυνατότητας για κοινωνικές παρεμβάσεις-**λογοδοσία**
- **Εφαρμογές** των γνώσεων για την ανάπτυξη παιδιού και εφήβου πέραν της εκπαίδευσης

ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΤΗΝ ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ ΠΑΙΔΙΟΥ ΚΑΙ ΕΦΗΒΟΥ

- Διατμηματικό
- Διεπιστημονικό
 - Άλλες κοινωνικές επιστήμες
 - Νομική
 - Ιατρική
- Αξιοποίηση τεχνολογίας και πληροφορικής

Ευχαριστώ
για την προσοχή σας!

ebesev@psych.uoa.gr